

været baade Købstadshaandværkere og Bønder, særlig Vest-
jyder; og det havde slaaet ham, hvor frisk og virksom Med-
følelsen ofte kunde ytre sig hos de første, endda de fleste af
dem tilhørte den københavnske Bærme, medens Bønderne var
aldeles blottede for Kammeratskabsfølelse, ja end ikke syntes
at have nogen klar Forstaaelse af dens Væsen. De levede ikke
i Ufred med Nogen, holdt endogsaa godt sammen indbyrdes;
men aldrig faldt det dem ind at gøre Nogen en Tjeneste uden
at være sikker paa Gentjeneste; aldrig vovede de selv at
anmode om en Haandsrækning uden at tilbyde et Veder-
lag.

Per kunde komme helt nedslaaet hjem om Aftenen, naar han
— som det undertiden hændte — havde spildt det meste af sin
Arbejdsdag, fordi et Par Naboer, som endog var gode Venner,
ja Troesbrødre og politiske Meningsfæller, ikke havde kunnet
blive enige om Ejendomsretten til en Straasbred Grøftejord, der
kunde køres bort i et Par Trillebøre. Trods det store Vækkelses-
arbejde, der var gjort her i den sidste Menneskealder, hang den
kristne Broderskabsfølelse endnu udenpaa Klæderne som en fest-
lig Stemning, der omsluttede Folk ved Forsamlinger og i Kirken
men dryssede af under Hverdagslivets Træskogang og navnlig
slet ikke paavirkede Pengepungen.

Nogen synderlig Oplivelse fandt han heller ikke i Omgangen
med sine Standsfæller hjemme i Rimalt. Hver Aften efter Po-
stens Ankomst samledes Realskolebestyreren, Apotekeren, Sta-
tionsforstanderen og et Par Købmænd i Kroens Sofastue til en
Slags Klub, hvortil ogsaa han var bleven indbudt. Her sad man
omkring et Bord under en søvnig Hængelampe og røg Tobak og
læste Aviser og drak Toddy. Af og til kom der en Samtale igang,
idet man drøftede Avisernes Indhold: og neppe noget Sted paa
Jorden blev Verdensbegivenhederne behandlet med større Over-
legenhed end ved dette Aftensæde i den jyske Landsbykro. Real-
skolebestyreren var Klubbens prægende Aand. Han var en Mand
paa et halvthundrede Aar med en Del spredte Kundskaber, som
han i en Diskussion forstod at anvende med en vis Slagfær-
dighed. Han var gammel Student og cand. phil., havde ogsaa